

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—

Če pride naročnik sam v upravištvu po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, petek 23. aprila 1920.

Št. 92.

Po vsej Jugoslaviji vzpostavljen delen promet.

Položaj v Sloveniji. — Objava notranjega ministrstva. — Splošna stavka ponesrečena.

Delavci in stavkarji.

Vsaka stvar ima dve strani, tako tudi stavka. Da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvona, pravi pregovor in zdi se nam potrebno, da pokažemo tudi ono stran zadnje stavke, ki jo lahko imenujemo — njeno senčno stran. Koliko je stavko zakrivila nerodnost vlade, to se bo kmalo pokazalo; kakšno ulogo pa so zraven igrali drugi faktorji — to bomo tudi kmalu videli. Javnosti se je zdelo sumljivo to, da se o stavki ni mnogo pisalo, da je izbruhnila čez noč; vlada izjavlja, da se je hotela pogajati, da pa ni dobila odgovora. V tem bi se zdelo, da se je hotelo stavkati za vsako ceno, ne oziraje se na veliko škodo, ki jo pri tem utrpel država. Zato se je takoj iz početka sodilo, da je stavka političnega značaja. V kolikor se stavka obrača proti reakcionarni vladi, bi imela svoje opravičenje, nekaj drugega pa je, ako se obrača proti državi in hoče za vsako ceno oškodovati državo in državljanje.

Promet je za državo take važnosti in organizacija železničarjev je tako močna, da

dosežejo delavci lahko potrebno in opravičeno povišanje plač brez stavke; že sama napoved stavke zadostuje, da morejo njihovi zastopniki doseči svoje zahteve — en dan ali dva, da se pogajanja izvrše se lahko počaka. Opravičene zahteve delavstva imajo na svoji strani tudi vso javnost — ako pa ima stavka drug namen in hoče le škodovati — je to druga stvar. Kajti vse prebivalstvo trpi, če ni prometa. Danes je namreč povsod neka stavkoželjnost in gotovi ljudje, ki žele konec Jugoslavije, izrabljajo to razpoloženje med delavstvom. Mi dobro vemo, da imamo v državi delavce in stavkarje t. j. delavce, ki vrše svojo dolžnost in zahtevajo zato primerno plačo in delavce, ki bi najrajše stavkali, samo poviševali svoje plače, a pri tem ne pomislijo na druge sloje.

Prvi so pošteni državljanji, ki s svojim delom koristijo državi in družbi in zna vsak ceniti njihovo delo — drugi pa žele samo nemirov in prevrata in vsega, kar bi moglo državo uničiti. Žal, da so ti ljudje dobili med delavstvom večino, in da ni nikogar več, ki bi vzbudil med njimi še malo ozira na državo.

Francoski, angleški, ameriški in italijanski delavec se tudi bori za svoje pravice in za

svoj zaslužek — toda nikdar ne pozabi, da je državljan svoje države in kadar gre za Anglijo, za Francijo, za Ameriko, za Italijo, pozna angleški, francoski, ameriški, italijanski delavec svojo dolžnost do države in jo izpolni, dobro vedoč, da je blaginja države tudi njemu v korist.

Za daljni Egipt in za Indijo gre angleški delavec državi na pomoč, ker je v tem del njegovega življenja. Danes gre za Jugoslavijo! Delavci to vedo, stavkarji — tudi, a stavkarji žele pogosto kaj drugega nego delavci: delavci žele opravičeno povišanje plač — stavkarji pa le škodo, ki jo naj trpi država in drugo prebivalstvo, da bodo razmere v državi še slabše.

Več državnega čuta bi si želeli. Več obzira na one, ki niso krivi, ako se po Jugoslaviji ne cedi med in mleko. Več resnosti za naš resni čas in več previdnosti, da se razlikuje, kaj je prav in kaj ni prav, kaj je nujno potrebno in kaj je — prisiljeno. Vemo, da imamo mnogo poštenih delavcev, ki jim želimo, da dosežejo svoje zahteve, vemo pa, da imamo tudi stavkarje in želeli bi, da bi se ti ne igrali s stavkami tako, kakor da je to brezpomembna stvar. Stavka bi morala

Zanimivosti iz Edisonovega življenja in dela.

(Konec.)

Ko je Edison prišel na vshod je dobil službo zopet kot telegrafski operator. Ker je bil radi revščine jako slabo oblečen, so ga njegovi tovariši prezirali in napravili proti njemu zaroto, da ga izpodrinejo. Dobili so na svojo stran nekega operatorja, kateri je bil znan kot najhitrejši v svojem poslu. Ta naj bi namreč pošiljal poročila tako naglo, da bi jih Edison ne mogel zapisati. Zgodilo se je res tako, toda Edison je zapisal vse. Še več, ko je Edison spoznal, kakšen namen ima hitrost je iz hudo-mušnosti vložil pritožbo, da se mu brzojavke prepočasi pošiljajo!

O iznajdbi fonografa pravi Edison: Ko sem nekoč govoril v telefonski rog sem začutil, da se neka ostra ost, katere sem se dotikal s prstom trese radi mojega glasu. Takoj mi je padlo na um, da bi se iz tega dalo nekaj napraviti. Ako bi mogel ohraniti gibanja dotične osti in iti pozneje z ravno isto ostjo preko one površine kjer bi bila gibanja ohranjena, tedaj nisem mogel dobiti nobenega vzroka zakaj bi tak stroj ne govoril. Preštudiral sem stvar in

pojasnil mojim asistentom o načrtu. Rezultat tega je bil fonograf.

Fonografu se je v začetku smejal ves svet, ker ni nihče hotel verjeti v iznajdbo, vsak je namreč menil, da je samo „trik“. Ko je bil v nekem gledališču v Avstraliji postavljen na oder prvi fonograf, ki je govoril in pel, je občinstvo bilo prepričano, da govore osebe, ki so skrite pod podom.

Nekega dne je patentiral svojo iznajdbo, ki se je tika izboljšanja telegrafnega aparata. Western Union Telegraph Co. mu je takoj napisala za iznajdbo ček za 40.000 dolarjev. Edison je bedasto gledal na listek. Predsednik družbe mu je povedal, da naj gre na banko, ki mu bo izplačala štirideset tisočakov. Edison je ček skrbno shranil in odšel na banko. Ko ga je predložil uradniku je izgledal tako boječe, da se je zdel takoj sumljiv. Uradnik je pogledal ček in napravil velike oči. Vprašal ga je nekaj, toda ker je bil Edison nekoliko gluha ga ni razumel. Dovolj; ček nazaj niti ficka ne dobiš za njega. Edison se je povrnil v urad Western Union nakar je šel z njim na banko neki uradnik, ki je izpovedal, da je Edison pravi lastnik čeka.

Za neko drugo iznajdbo mu je ponudila ista družba 110.000 dolarjev.

„Nočem jih,“ je rekel Edison, ker bi jih prehitro zapravil. Najbolje bo, da mi skozi sedemnajst let izplačujete po 6000 dolarjev letno.

Mnogo let je vzelo Edisonu predno je izboljšal električno luč. Več kot 6000 različnih rastlin je preskusil predno je dobil pravo oglje, katero se uporablja za napravo onih tenkih žic pri električni luči, ki žare. Kadar je bil s svojo iznajdbo gotov pa niso hoteli ljudje nič slišati o njej. Prenevarno je, so rekli. Končno se je odločil bankir J. P. Morgan in uvedel to luč v svojih uradih. Toda tudi on je rekel: „Ako me ta stvar ubije ali zažge mojo banko boste vi odgovorni.“

Še mnogo let pozneje je moral Edison dajati električni tok tri mesece zastonj vsem, ki so bili toliko drzni, da so napravili električno razsvetljavo v svojih hišah. Tudi zavarovalniške družbe so mu zelo nasprotovale.

Ako se zbere pet katerihkoli iznajditeljev celega sveta skupaj pa ne bodo mogli pokazati toliko patentov kot jih je že prejel Edison. V enem samem letu je patentiral natančno sto iznajdb, vseh skupaj se pa šteje preko tisoč.

Edison je sedaj star 73 let in pravi, da je primeroma mnogo izumil na polju elektrike toda vse kar se je do danes izumilo je jako malo v primeri, kar je še mogoče iznajti.

biti zadnje sredstvo — ne prvo. Delavcu je to zadnje sredstvo — stavkarju — namreč onemu, ki vedno in principijelno stavka, ne glede na to, da se mu hoče ugoditi — pa je to danes dobrodošlo sredstvo, da pokaže državi, da mu ni do nje. Zdrav državni čut pri drugih kulturnih narodih obsoja stavko, ki ima namen škodovati državi.

Kmetska sodba o železničarski stavki.

Iz krogov našega kmetskega ljudstva smo prejeli značilen članek, katerega pa vsled prevelike ostrine ne moremo priobčiti. V njem je podana popolna sodba kmetskega ljudstva o stavkah v obče, a posebej še o sedanji železničarski stavki, ki ne uživa na deželi nikakih, niti najmanjših simpatij.

Pisec zavrača stavko kot sredstvo za dosego izboljšanja gmojnega položaja, ke se ž njo doseže le trenuten uspeh, ker se takoj po zvišanju plač, zvišajo tudi cene predmetov, ki so za življenje neobhodno potrebni. O železničarski stavki trdi, da ne le ne bi, tudi če dosežejo vse, kar zahtevajo, dosegli ž njo železničarji nikake trajne koristi, ampak bi s tem le še bolj oškodovali kmetiško delavstvo in drugi proletarijat, ki nima tako močne organizacije, kakor oni, in tudi ne sredstva za hitro dosego izravnjanja plač s plačami železničarstva. Železničarji, ki imajo itak prosto vožnjo po železnici, cenejšo aprovizacijo, preskrbo z obleko itd. niti izdaleka ne občutijo teže razmer toliko, kakor drugo delavstvo, drug proletarijat.

Ostro obsoja nadalje taktiko, ki so se je poslužili železničarji pri sedanji stavki. Kdor hoče doseči izboljšanje položaja, mora najprej predložiti svojemu delodajalcu razvidne in jasne zahteve ter gotov rok za izpolnitev teh zahtev in komaj tedaj, ko delodajalec te zahteve odkloni, se sme poslužiti skrajnega sredstva, to je — stavke. Železničarji pa sedaj tega niso storili, ampak so stopili v stavko, ne da bi se poprej pogodili, zakaj da bodo pravzaprav stavkali. Fraza, ki so jo

Edison je genij, dasi pravi sam, da je v njemu samo za dva odstotka genija, ostalo je pa trdo delo. Tudi on ima prav kajti genij brez trdega dela ni vreden nič.

Moč teme.

Jutri se igra v našem gledališču znamenito dramatično delo ruskega velikana Leva Nikolajeviča Tolstega, »Moč teme«. Tolstoj, ki je imel na svojem posestvu, na Jasni Poljani, dovolj kontakta s preprostim neprosvetljenim ruskim ljudstvom, za katerega je otvoril posebno šolo, kjer je poučeval sam s pomočjo njegove vzorne žene, je pronical v duše tega ljudstva tako, kakor malokateri drugi pisatelj. Spoznal je ljudsko psiho do dna, videl, kako v zaslepljenosti greši in mori ter se pri tem še križa, moli in pada pobožno in udano na kolena pred sveto ikono. Če se ne pokriža, ko gre mimo svete podobe smatra za velik greh, če pa duševno ali telesno ubije svojega sočloveka, to mu je malenkost. Glavno je, da zadosti svoji strasti, posledic, kesanja in pokore pa ne prevzame, ampak jih skuša odstraniti z zločinom. Ta zaslepljenost, ta navednost, to je tista moč teme, ki dela iz ljudi zverine.

Dejanje se vrši na vasi. Premožen, bolehav kmet ima mlado ženo, katera pa se zaljubi v hlapca. Hlapec ima z neko žensko, s katero sta delala skupaj pri železnici otroka,

vrgli med maso, da se vrši stavka za »kruh«, je le fraza, a nikakor nič več.

Končno opisuje neprimerno slabši položaj poljedelskega delavstva ter kmečkega ljudstva, ki mora delati od zore do mraka, da preživi ne le sebe, ampak tudi mesta, industrijsko delavstvo in železničarstvo. V zahvalo pa mu to s neprestanimi stavkami podražuje ono, kar je prisiljen kupovati, česar sam ne pridela. Pri njem ne more in ne sme biti govora o osem- ali šesturnem delavniku, pa tudi o lenuharjenju in prejemanju plače zastoj ne. Če ne dela, ne je.

Tako sodi naše ljudstvo po deželi o sedanjem delavskem gibanju po mestih in dasi se z vsem ne strinjamo popolnoma, je v tej sodbi vendarle mnogo, mnogo bridke resnice.

Politični pregled.

Avstrijci za Koroško. V torkovi seji avstrijske narodne skupščine je krščansko-socialni poslanec Paulitschek pozivljajal državno vlado, naj napne vse sile, da pripade glasovalni pas A na Koroškem Avstriji.

Transilvanija za odcepitev od Rumunije. »Szegedin Naplo« prinaša vest iz Velikega Varadina, da so Julie Maniu, Julie Daniel in Aleksander Vajda-Vojvod, bivši rumunski ministrski predsednik, proglasili odcepitev Erdelja od Velike Rumunije in proklamirali to pokrajino kot neodvisno republiko pod imenom Transilvanija. Po vsem Erdelju je proglašeno obsedno stanje. Vojaštvo je pripravljeno. Oblasti pripravljajo vse mogoče korake, da to nevarno gibanje udušijo.

Dnevne vesti.

Vprašanje na merodajno oblast. Od gotove strani izvemo, da prejema znani komunist Kopač na naslov nekoga tukajšnjega trgovca šifrirane brzojavne inštrukcije o nadaljnjem postopanju. Radi tega si dovoljujemo na to opozoriti merodajno oblast ter jo vprašati, če ji je to znano in kaj misli ukreniti?

Prvi osebni vlak izza stavke, ki se je odpeljal iz Ljubljane včeraj ob 6.15 tri zjutraj, je došel okrog polnoči brez vsakega incidenta na tukajšnji južni kolodvor.

to da končno se je odkriža ter ostane nadalje pri kmetu in pri njegovi ženi, čeprav ga njegov oče, pošten in pobožen mož, prosi naj popravi svoj greh. Ker pa je ljubimcema na poti kmet, ga na predlog hlapčeve matere ter z njeno dejansko pomočjo zastrupita ter se potem poročita. Ko postane hlapec gospodar začne zanemarjati ženo ter se vdajati zapravljanju. Končno zapelje celo mlado bedasto dekle, Akulino. To postane noseče in v strahu, da bi to ne prišlo na dan, skleneta mož in žena, da otroka, ko se porodi usmrtita, kar tudi res izvršita.

Takoj po porodu izvabita od nje otroka ter ga neseta v klet, da ga zakopljeta. Zločin je težak, zato silita eden drugega do odločilnega dejanja. Končno pa mora oče sam svojemu otroku zadati zadnji milostni sunek. Nesrečno dekle skušata potem z dobro doto poročiti, toda med tem se oglašva v zločincu vest ter mu ne da miru ne podnevi in ne ponoči, tako, da se končno, na dan ko bi se morala vršiti Akulinina svadba, pred vsemi gosti izpove svojih grehov ter izroči sodbi postave.

Drama je bila svoj čas v Rusiji prepevedana in ko so jo poskusili v Nemčiji prvič uprizoriti je bila izžvižgana, radi prežive realistične.

Prevod, ki ga je oskrbela g. Minka Govekarjeva je zelo lep in gladek. —r.

Maribor v temi. Vsled stavke je bil sinoči Maribor popolnoma temen. Doma so si ljudje pomagali, kakor so si mogli. »Sappho« v gledališču se je igrala pri domači razsvetljavi. Občinstvo je kmalu zvečer zginito s temnih deževnih uic.

Sabotaža. Pri Trbovljah je pretrgana brzojavna in telefonska žica, tako da je motena brzojavna zveza z Ljubljano.

Danes dopoldan se je, kljub prepovedi zborovanj, vršilo v delavskem sekretarijatu zborovanje komunističnega železničarstva.

Predavanje v „Nar. domu“. Danes predava v Mariboru srbski pisatelj Vaso Stajič. Ime tega energičnega kulturnega delavca je tudi Slovencem dobro znano. Pred vojno je izdajal v Pančevi list: »Novi Srbin«, ki je pripravljal med mladino v Banatu narodno osvobodjenje. Med vojno je Vaso Stajič prestal mnogo preganjanja, bil je zaprt v najhujših madžarskih ječah v Aradu in drugod, nazadnje je bil konfiniran v Sv. Martinu na Slovaškem. Po vojni se je vrnil v Novi Sad, kjer nadaljuje sedaj z organizacijo narodne prosvete. Te dni je bil na Češkem, kjer si je ogledal češko prosvetno delo in kulturne zavode. Stavka ga je ustavila v Mariboru. Izrazil je željo izpregovoriti pred našim občinstvom. Naše mar. žen. društvo je tej želji rado ugodilo. Predaval bo danes ob 18. uri zvečer »o srbski ženi v srbski literaturi«. Pozdravljamo dragega gosta v našem Mariboru.

Proti glavnemu uredniku „Beogradskega dnevnika“. Beograjska policija je zahtevala od sodišča, naj odredi aretacijo glavnega urednika »Beogradskega dnevnika« Krste Cicvarića radi njegovega pisanja o današnjem režimu in radi žaljenja krone.

Orient Simplon Express. Orient Simplon Express je vsled stavke na naših železnicah izpremenil smer ter pričel voziti čez Dunaj in Budimpešto v Bukarešt.

Topalović aretiran. Včeraj so v Beogradu prišli vodjo komunistov dr. Zivka Topalovića.

Poziv jugoslovenske strokovne zveze. Krščansko-socialnemu delavstvu v Sloveniji naznanja načelstvo Jugoslovenske strokovne zveze: Komunistični hujskači so danes proglasili generaino stavko. Naznanjamo, da je ta stavka zgolj politična, zato se te stavke krščansko-socialna delavska strokovna organizacija pod nobenim pogojem ne bo udeležila. Pozivljamo skupine, da se držijo discipline in da se nemudoma podajo povsod na delo. V teh težkih časih je delo edino, ki nas bo rešilo. Tovariši, tovarišice! Ohranite mirno krl, zavedajte se, da je prišel čas hudega boja, iz katerega bomo izšli zmagošljivo, če bo naša disciplina jaka in močna. Krščanski socialci, na delo in v boj!

Poziv železničarjev k orožnim vajam. Včeraj je nabil mestni magistrat po ulicah pozivne razglase, kjer se pozivljajo vsi železničarji od 18. do 50. leta, da se takoj zglase k orožnim vajam. Poziva v celoti nismo mogli priobčiti, ker mestni magistrat ni smatral potrebno, da bi ga nam dostavil. Toliko v pojasnilo.

Člani „Zveze jugoslovenskih železničarjev“ so se povrnili na delo. Sinoči so razpravljali člani ZJZ ter sklenili, da se pokoreč vodstvu v Ljubljani, danes zjutraj povrnejo na delo, ker stavka po priznanju komunistov samih ni več strokovna, ampak politična. Držeč se tega sklepa so se danes res zglasili v službovanje; vsaj na južni kolodvor jih je prišlo lepo število, dočim se jih je na koroškem kolodvoru, a posebno v delavnicah, zglasilo le malo. Upati je, da se bo posrečilo stavko omejiti ter vzpostaviti vsaj deljen promet.

Olepševalno društvo za mesto Maribor nam poroča: V zadnjem času se vrstijo razni prikriti in odkriti napadi v tuk. časopisju na naše Olepševalno društvo. Kritizira se predvsem mestni vrt ter se očita več ali manj malomarnost sedanjemu odboru, ki je prevzel društvene agende začetkom tega leta. Vsled vojne je trpelo med drugim zlasti Olepševalno društvo, ker je imelo vezane roke in je bila cvetličarna v vojni upravi. Kako so pa vojaki z društvenimi rečmi gospodarili ni treba podrobno pojas-

nevali, zadostuje le konstatacija, da so puščali vse v nemar, bodisi nasade, bodisi pota in stezice, kakor tudi cvetličarno. Takoj po prevratu pa je moralo društvo prestati novo krizo javnega pustošenja, v kateri se danes nahaja. Mnogi ljudje tujci kakor domačini namreč mislijo, da so mestni vrt, ljudski vrt in razni nasadi javna last, ki se lahko poljubno uničuje in poškoduje. Tako so v ljudskem vrtu zginile vse klopi, vsa ograja, in razna drevesca so se nalašč poškodovala. V parku ni nič boljše. Znosilo se je celo klopi v ribnik. Pokradle so se najlepše vrtnice in rože, potrgala ograjna žica in papirni odpadki se zlobno nosijo v park ter se tam razirošajo. Olepševalno društvo ima svojega paznika, ki mu pridno pomaga pri nadzoru vanju v zadnjem času tudi naša straža. Pa vse to ne zaleže, če prebivalstvo samo nima vzgoje in čuta za lepoto nasadov. Dolžnost vsakega bi naj bila, če vidi kakšnega zlikovca, ki na katerikoli način hoče poškodovati nasade in naprave, da takoj pokliče stražo ter ga izroči roki pravice. Pomen parkov in nasadov bi se pa moral tudi pojasniti v naših ljudskih kakor srednjih šolah, ker kakor se je moglo dognati, izhaja največ poškodovalcev naših nasadov iz vrst srednješolskega dijaštva, ki najbrž smatra svoja dejanja za »dobro šalo«. Mestni nasadi morajo biti res skupna last in skupen ponos vseh prebivalcev mesta Maribora, zato pa mora tudi vsak posameznik po svojih močeh za Olepševalno društvo delati in če ga že ne more denarno podpirati, mu naj vsaj ne škoduje. Starši pazite na svoje otroke, ki se naj drže igralnih prostorov, odrasli pa hodite po stezah in stezicah in ne po livadah! Drevje, cvetlice, žice in klopi naj pusti vsak pri miru smeti in papirne odrezke pa naj nikdo ne nosi v park, pa bo mestni vrt dobil kmalu drugo lice. Dr. H.

Shod trgovcev zaradi trgov. in obrt. zbornice se ne viši jutri v soboto, iz vzroka, ker so vsi shodi prepovedani. Dan tega shoda se razglasi pozneje.

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Zadnje vesti.

Železničarska stavka.

Uradno poročilo o prometu v Sloveniji.

LDU Ljubljana, 22. aprila. Uradno se poroča: Položaj, povzročen po železničarski stavki, se je izdatno zboljšal. Danes je na državni železnici vozil po en vlak na Gorenjsko do Jesenic in na Dolenjsko do Bubnjarcem in po en v nasprotni smeri. Z južnega kolodvora je odšel ob 16. uri 15 minut osebni vlak brez incidenta v Maribor. Dva vlaka sta se odpeljala in dospela v Logatec. Mir in red se v splošnem ni kalil. Komunistični vodje so včeraj proglasili splošno stavko, ki se pa danes ni izvedla. Razen rudarjev v premogokopnem revirju, kjer so že včeraj, kakor javljeno, stopili v tridnevno stavko, delajo vsi dalje. Življenje v Ljubljani in po deželi ima v splošnem svoje navadno lice. Širša javnost čisto očitno obsoja stavko, posebno, ker je vsled nje onemogočen dovoz živil. Jugoslovenska strokovna zveza je razglasila krščanskosocialnemu delavstvu, da je proglašanje splošne stavke političnega značaja in da se zato te stavke krščanskosocialna delavska organizacija pod nobenim pogojem ne bo udeležila. Danes je ob-

javljen po lepkih razglas vojnega ministra, glasom katerega so vsi železničarji 1., 2. in 3. poziva in poslednje obrane, torej letniki 1870 do 1900 pozvani na dvomesečno orožno vajo, katero imajo nastopiti najkasneje do jutri, 23. tm.

Poročilo obratnega ravnateljstva.

LDU Ljubljana, 22. aprila. Obratno ravnateljstvo južne železnice poroča: Danes ob 6:15 uri se je odpeljal prvi osebni vlak z južnega kolodvora v Maribor. Proti Logatcu sta se odpeljala dva vlaka. Jutri, 23. t. m., odide ob 6:27 uri mešani vlak 858—860 iz Ljubljane v Maribor, ob 10:45 pa osebni vlak 36 a v Zagreb. Okoli 10. ure dopoldne se odpelje en vlak v Logatec. Iz Maribora, glavni kolodvor odide jutri ob 15:29 uri vlak št. 419 do Grabštanja.

Poročilo „Slovenskega Naroda“.

LDU Ljubljana, 22. aprila. »Slovenski Narod« poroča: Včeraj na Gorenjsko in na Dolenjsko odposlani vlaki so vozili predvsem pošto, pakete in časopiše. Proti Jesenicam se je opoldne odposlal vlak št. 1714. Na križišču Dunajske ceste so priredili vlaku tamkaj stoječi stavkajoči železničarji demonstracijo z žvižgi in psovanjem so spremljali vlakovodjo. Vlak je brez ovir in nemoteno došel na Jesenice. Nikjer ni bil izvršen kak čin sabotaže ali kak atentat. Gorenjska proga je povsem v redu in nedotaknjena. Zvečer ob 9. uri se je vlak povrnil v Ljubljano. Strojvodjo so na kolodvoru iskreno pozdravljali. Z glavnega kolodvora je ob 14:34 odpeljal vlak št. 2218 proti Novem Mestu. Vrnil se je nemoteno brez kakega incidenta zvečer ob 20:44. Dolenjska proga posluje v najboljšem redu. Nikjer ni prišlo do kakih izgredov ali činov sabotaže. Danes ob 7:55 uri je z glavnega kolodvora odpeljal dolenjski vlak proti Bubnjarcem nemoteno. Že za danes napovedana splošna stavka ni izbruhnila. V vseh tovarnah, industrijskih obratih in podjetjih se dela v polnem obsegu. Ostalo ljubljansko delavstvo torej ne stavka. Generalni stavki se zlasti protivijo stavbinski delavci.

Položaj v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 22. aprila. »Slovenski Narod« poroča: Pred glavnim stanom stavkovnega odbora je danes mirno. Vsled rahlega dežja so stavkajoči danes opustili svoje dnevne ekskurzije v pomladansko naravo. Večje gručice so se zbrale pod košatimi kostanji Latermanovega drevoreda. Izdelujejo se nadaljnji načrti za boj, priloščujejo se nova poročila, razpravlja se o položaju ter pretresuje kak posameznik, ki je odšel na delo. Na vseh ljubljanskih kolodvorih je mirno. Nekateri železničarji razkladajo tovarne vlake, carinarji carinijo v skladiščih.

Položaj na Hrvaškem.

LDU Zagreb, 22. aprila. Položaj se v področju zagrebskega ravnateljstva znatno zboljšuje, ker se je na raznih postajah prijavilo na delo precejšnje število osebja. V Vinkovcih, na eni najvažnejših železniških točk, se je javilo včeraj 20 spremljevalcev vlakov, 25 pomožnega osebja in dva strojevodje. V Brodu se je javilo istotako nekoliko oseb, ali doslej niti eden strojevodja. V Srbskih Markovcih se je javilo včeraj deset strojevodij, 10 kurjačev in 6 zaviračev. Ker se bo tekom današnjega dne gotovo povrnilo še večje število železničarjev na delo,

se bo mogel brez nadaljnjih težkoč vzdrževati dosednji omejeni promet.

LDU Zagreb, 22. aprila. Z državnega kolodvora so odšli danes trije vlaki, eden na Koprivnico, eden v Bakar in na večer eden v Beograd. Zjutraj ob 6. uri bi bil imel oditi en vlak v Varaždin. Odhod pa se je preprečil, ker je v zadnjem trenutku pobegnil kurjač z lokomotive. Nocoj je došel v Zagreb en vlak iz Bakra. Slučajev sabotaže ni. Nad progami se vodi strogo nadzorstvo.

Objava notranjega ministrstva.

LDU Beograd, 22. aprila. Ministrstvo za notranja dela: Za stavke vlada v vsej državi mir in red. Izvzetih je le nekoliko neznatnih incidentov, katere so stavkajoči železničarji sami izzvali z grožnjami, da preprečijo zglasitev na dvomesečno orožno vajo. Politične oblasti vsestransko podpirajo vojne oblasti. Mnogo vodij stavkajočih je že aretiranih. Zagovarjati se bodo morali v smislu § 85 voj. kaz. zak., ker se niso odzvali pozivu vojaške oblasti in ker so hujskali tudi druge, naj se ne javijo. V Sarajevu so se vsi železničarji javili na delo, rekoč, da preje niso mogli tega napraviti, ker so se bali terorja svojih voditeljev, ki pa sedaj sami uvidevajo, da se je stavka ponesrečila.

LDU Beograd, 22. aprila. Na progah beograjskega, sobotiškega in sarajevskega železniškega ravnateljstva se vrši železniški promet redno. Z beograjske postaje odhajajo vsak dan vlaki v vseh smereh; ravnotako tudi iz Zagreba. Na progah državne železnice se promet vrši v redu. Na južni železnici pričinja obratovanje. Na državnih železnicah stavka ni uspela. Splošno se promet izboljšuje.

Izjava demokratov o koncentraciji.

LDU Beograd, 22. april. Bivši ministriški predsednik dr. Liuba Davidović je izročil regentu Aleksandru pismeni odgovor demokratske zajednice, v katerem izjavlja, da se opozicija strinja s sestavo koncentracijske vlade, toda le v primeru, ako se sestava nove vlade ne poveri Protiću ali Pasiću. V radikalnih parlamentarnih krogih se govori, da ta apodiktična zahteva demokratov izključuje možnost sporazuma, ker parlamentarna zajednica stoji trdno na stališču, da postane ali Protić ali Pasić predsednik koncentracijske vlade.

Splošna stavka v Beogradu ponesrečena.

LDU Beograd, 22. aprila. Napovedana splošna stavka v Beogradu ni uspela, ker kljub proglasitvi dela veliko število delavcev vseh strok. Cilj, ki so ga komunisti hoteli doseči s splošno stavko, je ostal nedosežen.

Sumljivo laško poročanje.

LDU Beograd, 22. aprila. Rimski »Messaggero« od 19. t. m. prinaša iz Temišvara vest, da je izbruhnila v Banatu ustaja proti jugoslovenski okupaciji. Značilno je, da prinaša to vest »Messaggero« z dne 19. t. m. zjutraj, medtem ko se je poizkus ustaje izvršil šele 19. t. m. ponoči.

Podpirajte „Jugosl. Matico“!

Razne vesti.

Golobja godba v svetiščih na Kitajskem. O doslej še nepreiskani Kitajski krožijo marsikatera negotova poročila, polna tajnosti in prelesti obenem. Ruski popotnik Ob. usjev podaja nekaj slik v svoji knjigi „Kitajska in njeni ljudje“, tako na primer o nenavadni golobji godbi v kitajskih svetiščih. Obrusjev piše: Ko smo se vračali v neko mesto, smo zaslišali nad seboj čudno godbo, prijetno in izredno, v resnici „godbo višjih sfer“. Slišal sem že prej o podobnih koncertih v kitajskih božjih hramih, ali še nikdar jih nisem slišal na svoja ušesa. V mestu je uglasil godbo poulični šum in hrum. Godba je zvenela, ko je nad glavo letela jata svetih cerkvenih golobov. Bila vam je to miha in mehka godba, polna bridkosti in melanholičnih zvokov. Ti zvoki nastanejo s tem, da cerkveni berači (bouz = cerkveni duhovnik in berač obenem) pritrdijo drobne bambusove lahke piščalke golobom med letalna peresa. V letu piščalke zvene. Kitajci imajo to godbo jako radi. Posebno po pekinški okolici, kjer je največ svetišč, poletavajo celi zbori teh krilatih godbenikov.

Petnajst milijonov kron kazni za zaljubljeno pismo. „Srce moje, poglej v moje srce in čitaj v njem samo ono, česar se ti ne upam pisati.“ To je pisala lepa in bogata ameriška vdova nekemu poročenemu gospodu. Ta jo je tožil. Ameriški zakon pa kaznuje „odtujenje ljubezni zakonskega druga“ in lepa zaljubljenka je bila obsojena na 50.000 dolarjev. Lepa vsotica, ki znaša petnajst milijonov kron.

Železnice v sovjetski Ruski. Po poročilu „Ekonomičeskaja žizn“ iz leta 1919. je jako padlo železništvo v sovjetski Ruski v letu 1919. Prevozní stroški so poskočili za 800% in leta 1919. je končalo za železniško upravo s primanjkljajem 8 milijard rublov. Celo število vagonov, ki je znašalo v letu 1916. 540.000, je padlo v mesecu mercu lanskega leta na 277.000 vagonov. Lokomotiv je samo 9000. Vse tvornice

v sovjetski Ruski izdelajo na mesec komaj 200 voz. Tvornice za vagoni, ki so izdelale v l. 1917. 520, v l. 1918. 191 novih strojev, so dale lansko leto samo 37 lokomotiv. A bile so sploh tako slabega fabrikata, da so morali po vožnji za poskušnjo vrniti tvornicam polovico novih strojev. Znane putilovske tvornice so dale v letu 1919. samo 4 lokomotive, tvornica v Kolomni pa 5 lokomotiv celo leto. Zato morajo voziti s pokvarjenimi stroji in vagoni in dostikrat se pripeti, da so prisiljeni sredi pota vzeti iz vlaka pokvarjeni voz, da morejo vsaj ostali vagoni priti na postajo. Z razpadanjem vagonov in strojev gre roko v roki tudi razpadanje mostov in železniških poslopij. Ker je vse skup v slabem stanju, so morali znižati vozno hitrost na vseh progah za 70%. Na mnogih progah vozijo tudi osebni vlaki s hitrostjo 8—10 km na uro in na večini postranskih prog vozi vlak samo enkrat na teden. Da bi se to razpadanje sovjetovskih železnic preprečilo — sami železniški komisariji so izjavili, da bodo sovjetovske železnice v l. 1920 popolnoma odpovedale — predlaga železniška uprava uvedbo akordnih plač in svetuje uvesti za kmete prisilno delo, da se popravi železniška poslopja. — Tako piše zgoraj omenjeni oficijelni gospodarski list sovjetov.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V soboto 24.: »Moč teme«. Ab. B—38.
V nedeljo 25.: »Protekcija«. Izven abon.
V torek 27.: »Španska muha«. Ab. A—37.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Penzionist išče službo. Zmožen je slovenskega in nemškega jezika. Ponudbe na upravništvo »Marib. delavca«.

Prevzeteje restavracije!

Naznanjam cenjen. občinstvu, da sem prevzel s 1. aprilom t. l.

restavracijo

„Narodni dom“

in prosim za obilen obisk. Prevzamem tudi abonente à 20 K.

Se priporočam najtopleje

Hinko Kosič, restavrater.

258

Trgovina z mešanim blagom

A. Vertnik

Maribor, Sodna ulica št. 17

sprejema naročila na drva in les, ter ga dostavlja tudi na dom.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadrugo“ v Mariboru.

Mariborska tiskarna

d. d.

(lastnica tiskarn Kralik in Rabič)

priporoča

vsakovrstne tiskovine, vizitnice, programe, lepake, letake, vabila itd. itd.

Kljub jako zvišanim cenam pri delavskih mezdah, se cene za izdelke niso razmeroma tako zvišale.